

Kansen met megasuppleties

MARC JANSSEN

De zeespiegel stijgt en het land daalt. De overheid studeert op maatregelen om de kust veilig te houden. Meer suppletiezand is nodig om smalle duinenrijen te verbreden en kustdorpen te beschermen. Maar kiezen we voor een boekhoudermentaliteit of gaan we innovatief te werk met megasuppleties en geven we natuur en recreatie wat speelruimte met een extra schep zand?

Binnen het huidige beleid gaan de rekenmeesters van het ministerie van Verkeer en Waterstaat elk jaar aan de slag met meetgegevens, om te bepalen waar zandverliezen zijn opgetreden en waar zandsuppleties noodzakelijk zijn. Elke zandkorrel moet worden verantwoord.

Drie hoofdfuncties

Voor dit zuinige beleid is natuurlijk wel wat te zeggen. Het suppletiezand wordt immers gewonnen in ons grote natuurgebied de Noordzee en heeft daar negatieve effecten op het bodemleven. Anderzijds is veiligheid niet de enige functie van onze zandige kust. Ook natuur en recreatie hebben te lijden van zeespiegelstijging en toenemende kustafslag. Het zou daarom goed zijn te kijken naar mogelijkheden om zandsuppleties meer integraal in te zetten voor de drie hoofdfuncties van onze kust: veiligheid, natuur en recreatie.

Megasuppleties

Een integraal kustzonebeheer vraagt wel meer zand dan de 12 miljoen m³ die nu jaarlijks

wordt ingezet. Integraal kustzonebeheer vraagt misschien ook wel om andere technieken. In plaats van het op tien plaatsen langs de kust deponeren van een klein hapje zand kan het aantrekkelijk zijn om op enkele plaatsen een megasuppletie uit te voeren: een paar miljoen m³ zand vlak voor de kust. Een dergelijke grote zandbank kan op enigszins natuurlijke wijze onze kust voeden met zand. Als gevolg van zeestromingen en eb- en vloedbewegingen wordt het zand gefilterd en deels naar de kust getransporteerd. Dit proces draagt eraan bij, dat de juiste zandfracties (niet te fijn, niet te grof) op het strand terecht komen. De Westlandse kust met de zwakke schakel Ter Heide biedt uitstekende kansen voor deze benadering, evenals verder naar het noorden de kust van Den Haag en Wassenaar. Er ontstaan na enkele jaren brede stranden voor recreatie.

Zandtransport

Vanaf het moment dat het zand het strand bereikt, neemt de wind het stokje over. De westelijke wind transporteert het zand naar de bestaande duinenrij. Hier kan een samenspel van stuivend zand en plantengroei zorgen voor nieuwe duinen. Deze kunnen bij voldoende zandaanvoer meegroeien met de zeespiegelstijging. Wanneer na het uitvoeren van enkele megasuppleties voldoende brede stranden ontstaan, kan jonge duinvorming zelfs halverwege het strand optreden. Biestarwegras houdt daar het zand vast en vormt het begin van een nieuwe duinenrij. Tussen de oude en nieuwe duinenrij ontstaat een vochtige duinvallei met grote potenties voor waardevolle natuur.

De Stichting Duinbehoud vindt een strategie met megasuppleties zeker interessant. Vraag is of er geen omslagpunt bestaat waarbij zeestromingen, onderwaterleven en morfologie zodanig worden beïnvloed, dat de balans voor de natuur negatief uitslaat. Het blijft een uitdaging om de natuurkrachten het werk te laten doen en te kijken of het meegroeien met de zeespiegelstijging, zonder de grootschalige inzet van bulldozers, mogelijk is. De extra schep zand die wordt ingezet bij megasuppleties is daarvoor wel een randvoorwaarde.

MARC JANSSEN IS DIRECTEUR VAN DE STICHTING DUINBEHOUD

Het blijft een uitdaging om de natuurkrachten het werk te laten doen zoals hier op Ameland (foto: Paul Paris).

